

Mette Frederiksens tale ved Folketingets åbning

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

3. oktober 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Jeg vil gerne begynde min tale i dag med at fortælle om en ganske særlig genstand.

Den blev skabt i årene 1915 til 1917 af en ung kvindelig snedker. Anny Berntsen.

Hun blev uddannet på Richardts Sløjdinstituttet, som var en skole for de kvinder, der i starten af 1900-tallet forfulgte drømmen om at blive håndværkere.

Den unge snedker forarbejdede en gammel egekægle – altså en massiv egetræsstamme – fra Møn.

Talerstolen er boltet og tappet sammen. Der er hverken brugt søm eller skruer. Og snedkeren har slebet sig til det hele med egen håndkraft.

Mennesker, der arbejder. Med deres hænder. Og med deres hoveder.

* * *

Og det starter i skolen.

For ikke så længe siden blev jeg spurgt, hvad jeg ville være, hvis jeg ikke var statsminister.

Mit svar faldt prompte, for jeg var slet ikke i tvivl: Jeg vil gerne være skolelærer.

Tænk sig at være den person, der har som sit arbejde at få børn til at lykkes.

Den nu afdøde præst og forfatter Johannes Møllehave har sagt noget vigtigt om autoriteter. Og nu citerer jeg:

'Der skal være en autoritet. Der skal være én, der flyver maskinen [...]. Vi er nødt til at uddelegere ansvaret. Og vi er nødt til at have respekt for nogen, der ved noget og kan noget. [...] Uden autoriteter kan vi ikke leve.'

* * *

Og spørgsmålet er, om vi forældre ruster vores børn godt nok til at indgå i skolens fællesskab?

Til at samarbejde? Række hånden op? Være stille? Udskyde egne behov? Ja, til at respektere læreren som en autoritet i klasseværelset?

Det er et kæmpe fremskridt, at vi forældre engagerer os mere i vores børns skolegang. Selvfølgelig.

Men er vi som forældre gode nok til at sige til vores børn: 'Det har din lærer styr på. Hun har gjort det, hun mente, der skulle gøres.'

Eller giver vi i stedet børnene for meget ret?

Siger vi: 'Det var også synd, at det og det skete. Jeg skriver lige til din lærer og får hende til at gøre noget ved det'?

Selvfølgelig skal man reagere, hvis man opdager, at noget er helt grelt. Hvis ens barn mistrives.

Men vi må ikke – i misforstået omsorg – fratage læreren rollen som den voksne, der bestemmer i klassen.

Og vi må ikke løse alle problemer for vores børn. For så får de altså et chok, når de bliver voksne og møder verden.

* * *

Det gør indtryk på mig, når en ung lærer kan fortælle til en avis, at hun ikke har

lyst til at tjekke Aula.

For som hun skriver:

'Hvilken besked er nu tjekket ind i min indbakke? Hvad spørger forældrene nu om?'

Og vi forældre spørger læreren om meget. Kan man forstå.

Holder læreren øje med, at børnene får spist deres madpakker?

Tjekker hun børnenes skiftetøj?

Lufter hun nok ud?

Kære forældre. *'Stol lidt mere på os. Giv os mere plads. Og tillid'*. Bønfalder den unge lærer.

Og jeg tror, vi er mange, der forstår hende.

For oveni de beskeder vi forældre sender til skolen. Ja, der skal læreren så også orientere os om, hvad klassen har lavet i den sidste uge. Hvad de skal på mandag. At skolebøger skal pakkes ind. Og husk i øvrigt at kæmme for lus.

Det er på den ene side fint, at man kan orientere sig i, hvad ens børn har lavet i skolen.

Men vi bliver da nødt til at forholde os til at den tid, der går med at dokumentere og sende referater til os forældre. Den tid kan så ikke bruges på at forberede undervisningen. Eller til at være sammen med børnene.

Og som om alt det ikke var nok kommunikation i sig selv. Så er der alle de beskeder, vi forældre sender til hinanden.

Om forældrefester. Jule-klippe-klistre-arrangementer. Hytteture. Bestyrelsesmøder. Trivselsudvalg.

Jeg har stadig til gode at møde forældre, der sådan er rigtig glade for alt, hvad

Aula fører med sig.

Derfor er det også fristende bare at afskaffe Aula.

Og selvfølgelig kan og skal vi diskutere, om det er klogt, at vi for år tilbage tog initiativ til den platform.

Men diskussionen er jo bredere end det. Den handler grundlæggende om, hvordan vi undgår at skære skiver af lærerens autoritet.

Hvordan vi sikrer mere ro i klasserne. Børn, der kan tage ansvar og løse problemer selv.

Det er noget, vi alle bør forholde os til. Også helt lokalt i skolebestyrelserne.

På samme vis, som I mange steder har taget diskussionen om, hvor meget skærmen skal fylde i børn og unges liv. Hvor afhængige de er blevet af deres mobiltelefoner.

Mange steder er der nu indført skærmregler. Eller man har helt forbudt brugen af mobiltelefoner i skoletiden. Og forholdt sig kritisk til, om så stor en del af undervisningen behøver foregå bag en skærm.

Tak for det. Lad os få endnu flere skoler, hvor legen igen fylder. Hvor børnene er mere ude. Nok den billigste og klogeste måde at skabe mere trivsel.

Og lad os få endnu flere skoler, hvor der er en større respekt for, at der er nogen, der ved noget og kan noget. For læreren.

* * *

Lige så meningsfuldt det må være som lærer at opleve, at børn lykkes.

Lige så utilstrækkelig må man føle sig, når børn mislykkes.

Og det sker desværre for tit.

Når de ældste elever kaster karameller på sidste skoledag efter 10 års skolegang.

Efter mere end 2.000 klokketimers danskundervisning. Og efter mere end 1.000 klokketimers undervisning i matematik. Ja, så er det stadig hver 7. elev, der ikke har lært at læse, skrive og regne ordentligt.

Det er næsten 7.000 børn og unge hvert eneste år. Som voksed'. Og koksed'. Og står i kø på livets vej.

Og jeg ved ikke engang, om det er dét, der længere er det værste.

Eller om det er det faktum, at statistikken har været sådan i mange år.

Trods adskillige politiske initiativer. Flere dansktimer. Nye partnerskaber. Senest har vi besluttet at sænke klasseloftet i de mindste klasser.

På trods af alt det.

Og selvom vi i dag bruger flere penge per elev i den danske folkeskole.

Vi lader den lige stå et øjeblik.

Selvom vi i dag bruger flere penge end nogensinde før per elev i den danske folkeskole.

Så er vi som samfund endnu ikke lykkedes med at vende den udvikling.

Det er dybt deprimerende.

Og det stiller os over for et valg. Enten kan vi kaste håndklædet i ringen. Give op. Lade afmagten råde.

Det ligger dårligt til mig.

Eller også kan det gøre os endnu mere insisterende på, at vi denne gang *vil* lykkedes. At det *må* være muligt.

Men med den ydmyghed, der ligger i, at ingen af os længere kan påstå, at et enkelt greb løser det hele.

Vi er nødt til at komme hele vejen rundt.

Måske lytte lidt mere til eleverne selv. Inddrage dem.

Og i stedet for at styre skolen ned i mindste detalje, så skal vi turde at give klasseværelset tilbage til den lærer, der rent faktisk er uddannet til det.

* * *

Ét tal siger det hele.

1.081.

Så mange bindende mål fra politisk hold skal lærerne i folkeskolen forholde sig til.

Alene for undervisningen i idræt er der over 250 mål i alt.

Lad mig læse et af dem op:

'Eleven kan vurdere idrætskulturelle normer, værdier og relationer i et samfundsmæssigt perspektiv.'

Helt ærligt.

Er det fordi, der her i salen måske er en overrepræsentation af os, som blev valgt sidst, når der skulle spilles fodbold? At vi i stedet har proppet teori og alt for abstrakte begreber ind i idrætstimerne?

Selvfølgelig skal der være læring også i idræt. Men nogle gange kan det altså også bare handle om at spille høvdingebold.

Og som om det ikke var nok med 1.081 bindende mål.

Ja, så er der oveni det 3.170 såkaldte vejledende mål.

Det er altså flere end 4.000 fælles mål, som lærere og folkeskoler skal forholde sig til, navigere i og leve op til, når de underviser vores børn.

Det er alt, alt, alt for mange.

Med større frihed følger også højere forventninger og krav til jer lærere.

Siden 1970'erne har I lærere bevæget jer væk fra katederet og ud i klassen.

Godt. For afstanden mellem læreren og eleven var alt for stor.

Men den kan også blive for lille.

* * *

Jeg vender tilbage til skolen senere i talen.

For når regeringen er så optaget af både uddannelse og af frisættelse, så hænger det meget nøje sammen med, om I børn og unge, der skal bære det her fantastiske samfund videre i fremtiden. Om I får de bedste muligheder for det.

Også fordi vi er nået til et punkt, hvor flere penge ikke længere løser alle problemer.

Jeg har selv brugt det udtryk, at den nye tids valuta i dansk politik er evnen til at føre en politik, der kan sikre den tilstrækkelige arbejdskraft.

Det er også derfor, at regeringen har foreslået et lønløft i den offentlige sektor, som vi nu forhandler med arbejdsmarkedets parter.

Og det er derfor, at vi senere på året vil foreslå skattelettelse til alle danskere i arbejde. Lønmodtagere med helt almindelige indkomster. Og særligt enlige forsørgere.

Den optagethed af om vi også i fremtiden er mennesker nok i det her land, der går på arbejde. Og om vi har de rette forudsætninger til det.

Betyder det så omvendt, at penge er ligegyldige?

Nej. Vi har som regering tænkt os at bruge markant flere penge i velfærden. Men

alligevel skal vi alle sammen passe på, at den politiske debat ikke bliver for forsimplet.

Det er faktisk korrekt, at der i den kommende 2030-plan er et historisk stort råderum. Altså flere penge.

Det er også faktisk korrekt, at kommuner og regioner til næste år har fået flere penge, end de havde i år.

Samtidig med, at det så også er faktisk korrekt, at man i en del kommuner og regioner gennemfører besparelser.

Besparelser, der ikke er et politiske ønske om. Hverken fra landets borgmestre eller i regeringen.

Når alt det er rigtigt. På én og samme tid.

Så skyldes det dels hensynet til inflationen.

Danmark er et af de lande i Europa, hvor inflationen er faldet mest og hurtigst. Nu er opgaven at holde den nede.

Derfor er der grænser for, hvor meget aktivitet vi kan slippe fri næste år.

Men udviklingen i inflationen er ikke den eneste årsag til, at det lokalt er svært at få budgetterne til at gå op.

Der er også en række udgifter, der bare stiger og stiger, uden at det nødvendigvis har været den politiske hensigt.

Det gælder udgifterne til administration og bureaukrati.

Udgifterne til specialundervisning i folkeskolen.

Og det gælder også det, man med et lidt systemisk ord kalder ”det specialiserede socialområde”.

Her skal vi holde tungen lige i munden. For nede bag tallene handler det om

nogle af de borgere, der har mest brug for et stærkt velfærdssamfund.

Udsatte børn og unge. Voksne med handicap. Mennesker med ondt i livet.

Jeg ved godt, at I ikke altid oplever at få den hjælp og støtte, I med rette kan forvente af et velstående land.

Heller ikke selvom at kommunerne har øget deres udgifter til området med mere end 4,5 mia. kr. i de seneste fem år.

Det tyder måske på, at der ikke *kun* er brug for endnu flere penge. Men at vi også skal se på, om vi kan bruge pengene bedre.

Bare ét eksempel.

Botilbud er en boligform, hvor voksne med særlige behov kan få den omsorg, hjælp og støtte, de har behov for.

Udgifterne til botilbud er steget markant.

Ikke kun fordi der er et stigende behov. Men også fordi udgiften til de boligtilbud, der er, er blevet meget højere.

Hvad er svaret så fremadrettet?

Ja, det er blandt andet at bygge nogle flere botilbud.

Og det er netop, hvad regeringen har aftalt med kommunerne.

Det gælder her som på mange andre områder, at det sjældent kun er et spørgsmål om flere eller færre penge.

Hvis vi gerne vil forandre. Hvis vi gerne vil have fat om det, der virkelig betyder noget. Så skal vi et spadestik dybere. Mindst.

* * *

For det er jo også her, at det for alvor bliver interessant. Når vi skal træffe et

vanskeligt valg. Nogle gange mellem to muligheder, der enten er lige gode eller lige dårlige.

Et dilemma.

De personlige af slagsen tager Sara & Monopolet sig af på P4. Det gør de i øvrigt godt. Men hun har så også kun tre personer med sig i radioen.

Herinde er vi 179 personer til at løse vor tids politiske dilemmaer.

Hvis I synes, det nogle gange kan være bøvlet, så glæd jer over, at vi ikke kommunikerer med hinanden på Aula.

Og et af de dilemmaer, som de næste år vil træde tydeligere frem.

Det er hensynet til klima over for hensynet til natur og miljø. Hensynet til den grønne omstilling over for hensynet til naboer og muligheden for at klage.

Den diskussion kan vi lige så godt starte nu. For den er ikke nem.

I Danmark har vi i dag flere end 4.000 vindmøller på land. Men over de senere år er udbygningen næsten gået helt i stå.

For to år siden blev der sat 45 vindmøller op på land.

Sidste år var tallet nede på 33.

Og i år er der foreløbig kun opsat fire nye vindmøller.

Det er ikke kun på land, vi har den udfordring.

Hvis jeg nu skulle formulere det som en henvendelse til Sara & Monopolet. Så ville det lyde nogenlunde sådan her:

”Kære Sara og det altid fantastiske Monopol

Jeg hedder Mette og vil rigtig gerne have, at der bliver sat nogle vindmøller op hurtigt.

Jeg synes, vi er for afhængige af gas – ikke fra Preben, men fra Putin. Og desuden har vi travlt, hvis vi skal bekæmpe klimaforandringerne.

Heldigvis er der nogen, der gerne vil sætte vindmøller op. Blandt andet på havet ud for Stevns på Sjælland.

Men det er samtidig et område, som flagermus og trækfugle godt kan li' at flyve rundt i.

Og dem, der gerne vil sætte vindmøllerne op. De har ikke fået talt, hvor mange flagermus, der flyver i området om foråret og om efteråret.

Derfor er projektet nu forsinket.

Hvad mener Monopolet? Har dem, der vil sætte vindmøller op, ikke gjort deres forarbejde ordentligt? Og er flagermus vigtigere end vindmøller?

Kh. Mette”

Herfra ville Sara Bro så tage over.

Og uanset hvem, der ville gæste Monopolet den dag, ville jeg være spændt på diskussionen.

Hvis Søren Pind er med, tror jeg, han ville sige, at flagermusene bare skulle flyve udenom vindmøllevingerne.

Alligevel er det ikke helt så simpelt.

For vi kommer ikke udenom at forholde os til, at den massive udbygning af den vedvarende energi, som vi alle ønsker os, at den nogle gange vil ske på bekostning af naturen netop dér.

Og hvis den grønne omstilling skal gå hurtigere.

Hvis andre hensyn må vige.

Så må vi på andre måder tage initiativer til, at naturen og miljøet også får bedre betingelser. Ligesom vi selvfølgelig skal sikre en ordentlig kompensation til de naboer, der bliver berørt.

For vi lever ikke kun i en klimakrise. Vi lever også i en natur- og biodiversitetskrise.

Tag bare vores mange fjorde. Set over vandet smukke som altid. Under overfladen blottet for liv. Vi skal have reduceret kvælstofudledningen.

Vi fortsætter vores arbejde med de kommende naturnationalparker.

Og så skal vi passe bedre på vores udrydningstruede arter.

Hvilket mange heldigvis har lyst til at gøre noget ved. Flere end 15.000 danskere deltog i den første nationale optælling af pindsvin nogensinde herhjemme.

Der blev registreret flere end 25.000 levende og døde pindsvin.

Nu kan vi følge udviklingen. Passe på pindsvinene. Som i øvrigt går i hi her fra oktober og frem til maj.

Det er lidt det omvendte af Folketinget.

Selvom der nu sjældent er plads til at gå hi i politik.

Da jeg sammen med regeringsledelsen for nylig var på busturné. Ude på noget som en anden Palle, Polle og Ruth.

Ja, der besøgte vi Odense Havn.

Her bygger de komponenterne til de vindmøller, der skal stå på havet. De er nu så enorme, at de bedst bygges på havnen og skibes ud derfra.

De er stort set umulige at transportere på land.

Blandt andet derfor vil Odense Havn gerne udvide. Men ifølge havnen kan det

tage op til 10 år.

Man skulle måske tro, at det er selve byggeprocessen, der bare tager lang tid. Mon ikke vi alle kender en håndværker, der engang imellem er blevet forsinket?

Men sådan forholder det sig ikke.

Selve den fysiske udvidelse af havnen tager cirka to år.

At udarbejde de nødvendige undersøgelser, ansøge, få projektet godkendt og ikke mindst risikoen for, at der klages undervejs og at projektet derfor bliver sat på pause. Alt det kan tage op til otte år, fortæller havnen.

Helt så tålmodige er man altså ikke i resten af verden.

Og hvis ikke Danmark og Europa speeder op.

Så svigter vi ikke kun vores ansvar for at accelerere den grønne omstilling.

Så taber vi også den internationale konkurrence om, hvor fremtidens grønne virksomheder etablerer sig.

Vi har et selvbillede af, at Danmark er et af de lande i verden, der er mest ambitiøse, når det gælder klimaet.

Det er vi også. Det er rigtigt. Men vi sætter for mange snubletråde op for klimakampen.

Så vores forspring står og falder med om vi kan håndtere dilemmaerne, og om vi kan tiltrække de dygtigste. Både virksomheder og medarbejdere.

* * *

Dermed er vi tilbage ved spørgsmålet om uddannelse.

For det at realisere den grønne omstilling hver eneste dag. Det er i virkeligheden et stort byggeprojekt.

Men også et byggeprojekt, som risikerer at gå i stå, hvis ikke flere unge får lyst til at tage en faglært uddannelse.

Er en af forklaringerne på, at så mange unge vælger gymnasiet, at man dermed holder flere muligheder åbne senere i livet?

Er en anden forklaring, at folkeskolen i dag handler for meget om abstrakt tænkning?

Metodeovervejelser. Teorier. Projektarbejde. Analyser.

Selv i fag, der burde have et klart praktisk fokus.

Som f.eks. madkundskab. Hvor tre ud af fire kompetencemål *ikke* handler om at kunne lave mad.

Men om at kunne begrunde valget af råvarer og fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår.

Som den skoleelev, der til sin prøve i madkundskab tilberedte et perfekt velpocheret æg. Men fordi han ikke kunne forklare, hvilke kemiske reaktioner der opstår i det let kogende vand, som gør, at æggehviden lægger sig som en kugle om den smilende blomme i ægget. Ja, så måtte han gå skuffet fra sin eksamen.

For at sige det lidt direkte. Så bør det altså ikke være sådan, at man kan argumentere sig ud af, at man ikke kan koge et æg.

* * *

Mere praktisk indhold i folkeskolens fag vil gavne rigtig mange elever.

Men selv dét vil nok ikke ændre på, at der stadig vil være en gruppe, der bliver skoletrætte.

I mange år har vi forsøgt at piske dem igennem 8. og 9. klasse. Dag efter dag har de følt sig utilstrækkelige.

Og de har fået endnu et dårligt minde om det at gå i skole og lære. For de har netop ikke lært meget andet, end at de ikke duede.

I stedet for at prøve noget nyt, så bør vi i virkeligheden gå tilbage til noget gammelt, der måske virkede bedre.

Mesterlæren.

Muligheden for, at du som skoletræt elev kan komme ud på f.eks. en virksomhed en dag om ugen. Måske to dage.

Hvor du kan arbejde med helt konkrete opgaver. Opleve, at du kan noget. Få styrket selvtilliden. Identiteten. Troen på fremtiden.

Måske giver det dig mere lyst til også at lære det, du mangler i dansk og matematik.

Og vi stopper ikke der.

Eller rettere sagt: Vi starter ikke der.

For i virkeligheden ved lærerne jo godt langt tidligere, hvilke børn der har svært ved at knække læsekoden.

Det skal ikke først være i udskoling, at det bliver opdaget.

Derfor foreslår regeringen også, at de elever, der er mest udfordrede i dansk og matematik, at de kan få intensiv undervisning på små hold.

For det her handler ikke om, at nogle bare skal droppe bøgerne og kun bruge deres hænder. At nogle er praktiske, mens andre er kloge.

Det er forkert. Det er falskt.

Det handler om noget så banalt som, at vi lærer forskelligt.

Der er ingen, der kan klare sig i dag uden at kunne skrive, læse og regne.

Nogle af de danske unge, der for nylig deltog i Europamesterskaberne for håndværk har sagt det meget præcist.

En af dem er Jakob. Han er tømrer. Og forud for konkurrencerne sagde han: *'Min lommeregner er min bedste ven'*.

En dygtig faglært er et menneske, hvor hoved og hænder arbejder sammen.

* * *

Og netop det at arbejde sammen.

Det skal vi også her i Folketinget.

Jeg er glad for at stå i spidsen for en regering, der konsekvent søger samarbejdet med andre partier.

Ni ud af ti aftaler er sågar indgået med partier både til venstre og højre for regeringen.

Også i hele rigsfællesskabet søger vi et tæt og respektfuldt samarbejde.

Med plads til de forskelligheder, der naturligt ligger i at være tre lande.

Diskussionerne kan være robuste.

Jeg tror, vi alle her i Folketinget skal indstille os på, at rigsfællesskabet mere og mere minder om det, vi kender fra andre politiske sammenhænge.

I en moderne virkelighed vil der være flere uenigheder i rigsfællesskabet.

Det ser jeg ikke som en modsætning til de gode resultater, vi skaber sammen.

Men det afspejler – synes jeg – at vi bevæger os væk fra det, der tidligere har været et ulige magtforhold.

Det er grundlæggende et sundhedstegn.

Der var engang, hvor der var Danmark, og så var der to andre lande i rigsfællesskabet.

Det er slut nu.

Det er ikke Danmark, der skal bestemme fremtiden for hverken Grønland eller Færøerne. Det er en beslutning, der tilhører Nuuk og Tórshavn.

Men så længe vi har et rigsfællesskab. Og det håber jeg personligt, vi har i mange år endnu. Så skal det være et ligeværdigt samarbejde mellem tre lande, tre folk, tre regeringer.

Og tre sprog.

Som nu også kan ytres fra talerstolen her.

Jeg hilser det meget velkomment, at Folketingets Præsidium har besluttet, at man fremover kan tale grønlandsk og færøsk i det, der er vores fælles parlament.

For selvfølgelig er sproget en helt central del af vores identitet.

* * *

Det gælder også her i Danmark. Hvor dialekterne desværre stille og roligt forsvinder fra det danske sprog.

Har I lagt mærke til det, når I lytter til debatter her i salen?

Det er sjældent, man kan høre forskel på, hvor vi hver især kommer fra.

Selvom jeg ved, at der er en iblandt os, der engang imellem forsøger.

Hr. Bjarne Laustsen. Fra Himmerland.

Han bruger udtrykket ”nemligja”. Tilsyneladende som en protest mod københavnernes udtryk: ”præcis”.

For som han har sagt: ”Det er jo til at blive tosset af at høre på, som de siger

'præcis' hele tiden. Især fordi de fleste københavnersnuder i dag kommer fra Jylland".

Hr. Bjarne Laustsen har også indledt samråd med udtrykket "pråligeåhørher".

Så præligeåhørher.

Danmark er et land, der taler med en stor røst i resten af verden.

Der bliver lyttet til os.

Og ikke kun, fordi vi godt kan tale engelsk.

Men fordi, vi altid gør, hvad vi siger.

Leading by example, siger man i udlandet. Sådan et udtryk har vi vist ikke på dansk. Vi gør det bare.

Går forrest i støtten til Ukraine.

Inspirerer andre med en ambitiøs grøn omstilling.

Insisterer på et asylsystem, der er mere humant. Og hvor vi samtidig genvinder den nødvendige kontrol med EU's ydre grænser.

Det er en rolle, der forpligter. Som ikke skal sættes over styr. Fordi nogle få misbruger ytringsfriheden til bevidst at forhåne og provokere andre lande og kulturer.

I flere århundreder har kampen for demokrati og ytringsfrihed handlet om menneskers ret til frit at tale, tænke og skrive.

Hvornår kom vi dertil, at selv forstandige intellektuelle nu forsvarer retten til at brænde andres bøger?

* * *

Men det er også en rolle, der fordrer en vis selvindsigt.

Vi taler ikke så meget om det endnu.

Måske har vi stadig det indtryk, at Vesten er centrum for verden. Fra dengang vi sang om Afrika – 'det land, som alle børn kender'.

Nu kalder vi så lande syd for Middelhavet for 'det globale syd'. Men hvad er vi så egentlig? Det globale nord?

Det er mest på et verdenskort, at Europa er centrum for verdens gang. Kig på en globus. Eller spørg Andreas Mogensen.

Frem mod 2030 er der fem lande, som tilsammen vil stå for næsten halvdelen af den økonomiske vækst i verden. Det er Kina, Indien, Indonesien, Japan og Sydkorea.

Mens vi i EU og USA tilsammen vil stå for kun godt en femtedel.

Tyngdepunktet skifter.

Europa taber indflydelse. Økonomisk. Teknologisk. Og befolkningsmæssigt.

Det er et udfordringsbillede, der kommer til at kræve meget af os alle sammen. Og hvis ikke vi også vil tabe muligheden for at præge andre med vores værdier, så skal vi blive endnu bedre til at bygge broer til andre dele af verden.

Det burde være muligt. Vi er kendt for at bygge verdens bedste broer, når vi bygger dem, bli'r de virk'lig kæmpestore, som Humleridderne synger.

Men de broer, der er nødvendige i fremtiden.

De kræver nok mere ydmyghed. Lydhørhed.

Nysgerrighed. Og forståelse.

Det er kun sådan, at vi kan gå op imod den polarisering, der nok er det 21. århundredes største trussel mod demokratiet.

Måske har I det ligesom mig. At der er billeder fra verden, man aldrig glemmer.

Murens fald den 9. november 1989. Kan I huske, da tyskerne endelig kravler over den forbandede mur? Frihed. Optimisme.

11. september 2001. Kan I huske brandmanden dækket af støv? Tårnene, der styrter i grus? Terror. Frygt.

Og kan I huske, hvad I tænkte den 24. februar 2022 om morgenen? Krigen tilbage i Europa. Børn, der sagde farvel til deres fædre. Overfyldte europæiske banegårde, som var det i 1940'erne.

Dage, der forandrede verden.

Endnu sådan en skelsættende begivenhed har udspillet sig for øjnene af os.

6. januar 2021. Stormløbet på Kongressen i USA.

Folkevalgte, amerikanske politikere, der måtte flygte for deres liv. Flere mennesker døde.

Med ét forsvandt visheden om den fredelige overdragelse af magt mellem en præsident og den næste.

Det er gift for ethvert demokrati. Og selvom de amerikanske demokratiske institutioner holdt stand og sejrede, så glemmer jeg aldrig de billeder. Jeg troede aldrig, det skulle ske i USA. Aldrig.

Så derfor kære danskere.

Kære tilhørere, som repræsenterer Danmarks demokratiske institutioner.

Kære journalister og fotografer.

Kære embedsmænd.

Det danske kongehus og vores vidunderlige Majestæt.

Kære kollegaer her i Folketinget.

Vi kan fælles ranke ryggen.

Da krigen ramte Europa, valgte vi i Danmark at gå forrest i hjælpen til Ukraine. Det gør vi stadig.

Tak for den brede støtte til at donere de kampfly landet længe har efterspurgt.

Og lad det være sagt meget klart: Hvis andre lande måtte begynde at vakle, så står vi danskere kun endnu mere fast. Ukraines kamp er vores kamp.

Når polarisering og splittelse er ved at rive nationer fra hinanden, så vælger vi herhjemme samarbejdet og dialogen.

Det er derfor, Danmark har sin første brede regering i årtier. Det er derfor, vi netop er kåret til verdens mest demokratiske samfund.

Når krigen skal kæmpes mellem det onde og det gode. Mellem ret og vrang. For et frit Ukraine. Så står vi danskere sammen.

Det er med den pen, man skal skrive, hvis man vil skrive verdenshistorie.

Tak!

* * *

Vi træder i fodsporene af generationer før os.

Siden denne talerstol blev skabt af en ung kvindelig snedker for mere end hundrede år siden, har mange rigsdagsmedlemmer, folketingsmedlemmer, ministre og statsministre stået præcis her.

Argumenteret. Debatteret. Forhandlet.

Fælles for dem alle er, at de har haft drømme om dét gode samfund, Danmark kunne blive.

Hvis fortidens politikere kunne opleve det Danmark, der er lige uden for vinduerne her denne første tirsdag i oktober 2023, så ville de formentlig knibe sig i armen.

Over hvor vidunderligt et velfærdssamfund, de har været med til at skabe.

Et af verdens rigeste samfund opgjort i penge såvel som i livskvalitet og lykke. Et samfund, der giver mennesker mulighed for at realisere deres drømme.

Løfte sig gennem tilværelsen. Og som griber os, hvis vi mister fodfæstet.

Er vi så i mål?

Nej.

Vi har stadig meget, vi gerne vil. Og det bliver nok heller ikke i det nye folketingsår, at vi lykkes med at tage tempo ud af politik ...

Vi skal videre på sundhed. Der skal rettes op på de problemer der er på kræftområdet. Vi skal skabe større sammenhæng mellem praktiserende læger, kommuner og sygehuse. Ikke mindst af hensyn til vores ældre. Patienterne skal i centrum.

Derfor skal langt flere af de ansatte i sundhedsvæsenet have patientkontakt. Fra skrivebord til patient kan vi kalde det. En 10-års plan for psykiatrien. Mere forebyggelse. Og så skal vi være villige til at bruge flere penge på danskernes sundhed. Og det er vi.

Vi skal videre på klima. 2025-målet skal i hus. Landbruget skal bidrage. Derfor en CO2-afgift. Og en flyafgift, så vi kan flyve grønt i Danmark.

Vi skal videre på velfærd. Frisættelse. Vi starter med folkeskolen. Derefter et omfattende udspil på ældreområdet.

Vi skal videre med skattelettelser til alle jer, der er i arbejde. Forhøje ældrechecken til jer pensionister, der har mindst. Gennemføre lønloftet i den offentlige sektor.

Vi skal videre med at styrke dansk forsvar. Fortsætte støtten til Ukraine.
Forhandle en ny Europapolitisk aftale.

Vi skal have arbejdspligten på plads for borgere med et integrationsbehov. Især kvinder med ikke-vestlig baggrund skal afsted om morgenen ligesom vi andre. Så man bidrager til samfundet for den ydelse, man modtager – indtil man får et rigtigt job.

Vi skal videre med at øge trygheden i alle dele af Danmark. Derfor en ny bandepakke. Muligheden for, at politiet kan oprette skærpede strafzoner på blandt andet Christiania.

Den vigtigste frihedskamp i Danmark er kampen for, at piger med minoritetsbaggrund selv bestemmer over deres seksualitet og fremtid. Og at alle vi andre ikke skal være bange for kriminalitet på grund af bander, rockere og utilpassede drenge, der overfalder deres jævnaldrende.

Vi skal videre med en ny værdighed i socialpolitikken. Løfte de mest udsatte ud af beskæftigelsessystemet.

En ny 2030-plan.

Og vi skal videre med nogle af de svære diskussioner.

Abortgrænsen. Organdonation. Aktiv dødshjælp.

Alt det, vi skal.

Det er lige før, det er mere omfattende end beskeder på Aula.

Der bliver ikke tid til at gå i hi.

Der bliver til gengæld behov for masser af samarbejde. Masser af kompromiser.

Og masser af diskussioner.

Også her i salen.

* * *

Jeg nævnte tidligere, at talerstolen er bygget med afsæt i en egetræskævle.

Et gammelt rygte siger, at enten snedkeren Anny Berntsen eller Venstrepolitikerens Frede Bojsen skulle have lagt en seddel ind i talerstolen.

'Her er en kævle, I kan kævle videre på'.

I dag har jeg gjort en indsats.

Og nu vil jeg se frem til, at vi sammen kævler videre under åbningsdebatten på torsdag.

Og i det folketingsår, der ligger foran os.

DANMARK LEVE!

Hurra! Hurra! Hurra!

Kilde

stm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Krigen i Ukraine 2014/2022-, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-ved-folketingets-abning>